

Дзвоник

№86



Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 7 рік видання, травень, 2014 рік



Dzbonuk (Clopotel)

№ 86, 2014 р.

Журнал для українських дітей
Румунії.

Заснований у 2007 році.

Над *Dzbonukom* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло

Михайлюк, Михайло Трайста, Марія

Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15,
с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION
S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Dzbonuk пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри

Увага! За достовірність надрукованих матеріалів відповідають їх автори!

Микола ПЕТРЕНКО

ВІДДАЄМ ЦЕЙ СВІТ ДИТИНІ

Може, завтра, може, нині
На догоду дням новим
Віддамо цей світ дитині –
Хай повік владує ним.
Віддамо світанки сині,
Сто веселок, сто зірниць,
Віддамо повік дитині
Сто найбільших таємниць.

І почуєм, як на світі
Новий лад заводять діти:
– Там, де на світі
Господарі діти –
Дружба і мир
Процвітають на світі!

Віддамо найвищу владу –
І побачим інший день:
В світі стане більше ладу,
Більше сміху і пісень.
І рука в руці надійно,
Казка дійсність обійма,
І кудись щезають війни,
І зненависті нема.

Ми почуєм, як на світі
Новий лад заводять діти:
– Там, де на світі
Господарі діти –
Дружба і мир
Процвітають на світі.

Діти зйдуться на лузі
Слухать пісню солов'я,
І усі – найкращі друзі,
І усі – одна сім'я.
І в усіх ясні обличчя,
І усі – немов брати,
І усіх майбутнє кличе
Мир і щастя берегти.

Ми почуєм, як на світі
Новий лад заводять діти:
– Там, де на світі
Господарі діти –
Дружба і мир
Процвітають на світі!



Микола КОРСЮК

Диво грибної пори

XXVII

Над ним висіла Павутинка, а Петрусь не приходив у себе і не міг збагнути, що сталося. В голові осів густий туман, в ушах глухо шуміло, наче рвучка річка шалено котилась кудись повз нього і її бурхливі хвилі оглушували всю довколишність своїм настирливим неспокоєм. Він спроквола із розслоненими очима глядів кудись, але не бачив чогось примітного, бо тьма уперлась прояснюватись. На його мозок осіли дивні тіні, химерні й позбавлені здорового глузду. Тіло не боліло, та його посів усущинь незрозумілий щем, який не давав йому спроби позбутися мороку й безтямства. Маріння супроводжувалось сумбурними галюцинаціями, що оживали в пам'яті давно призабуті образи та голоси. І все це перепліталось в далеке сновидіння, яке несло його на своїх мутних хвилях у глибоку прірву, з якої він не міг вибратися. Нестяма щільно огорнула його пам'ять, не даючи хоч на хвилюк просвіту та розради, а навпаки. Гнітюче тисла на його глузд, снуючи обтяжливі сіті, що тісно облягали його крихку пам'ять, обтягуючи всі його сили. Неміч щірко та нав'язливо овладала ним, не даючи спроби оговтатись. Петрусь лише глибоко вбирив у себе повітря і ледь постогнував, наче кволий бідака у напівсні, борючись на межі між неміччю і гарячим бажанням позбутися цього сумбурного мрячного стану.

– Все, Петрусю, пора оклигати і просвітитись, – мовила Павутинка і потермосила його за плече.

Та Петрусь не відзивався на її слова, а далі глибоко відсапував.

– Хлопче, ти мене чуєш чи ні? – далі наплягала Павутинка і бризнула жменю води йому в обличчя, сподіваючись, що в такий спосіб зуміє привести його до тями.

І справді, Петрусь спроквола закивав головою, та далі не подавав сподіваного життєвого знаку.

«Синку, в житті все має свій глузд, зважаючи чи ні на нашу волю. Головне – пам'ять. Без неї в світі ми – ніщо. Вона наснажує наші

прагнення і подальші сподівання, без яких наші дні холості, безплідні. А людина весь час повинна плекати в собі надію, що надає нам снаги. Запам'ятай назавжди».

– Петрусю, час, бо нас чекає ще дорога, – наче благала його і ще раз бризнула краплею річкової води в його обличчя і приклала холодну долоню до його чола.

Хлопець здригнувся усім тілом, наче судорож по ньому пройшла і збудоражила його. Павутинка зраділа, що Петрусь починає відповідати на її виклик.

Важко хитнув головою, тупо впнув кудись свій нечіткий погляд. Але мови його не було. Минув ще якийсь час, коли він, прийшовши до ясності, спроквола немічним голосом невіразно запитав:

– Де ми? – і знову примкнув очі, впадаючи в непам'ять.

Павутинка знову занепокоїлась.

– Гарзд, хлопче, пора. Гриби чекають на тебе.

І сталося несподіване чудодійство, неначе враз на Петруся щось незрозуміле наплигло і розбудило своєю силою. Він підняв голову, схитнув нею, далі вдивляючись в туманну далечинь, яка поволі стала доближатися до нього жевріючими обр'ями. І ті обр'ї стали дедалі яснішати, провиднюючись, вони розширювались, просторішали, розкриваючи перед Петрусем заманливу просторинь, якій не було меж.

– Де ми? – знову запитав він.

– Отут, вже недалечко, – відповіла лагідно Павутинка.

– Де? – знову перепитав.

– Близько братової садиби.

– Чийого брата?

– Там, де гриби ростуть.

– Батько казав, що гриби ростуть тільки ніччю.

– І не помилився, – підтакнула Павутинка.

– Ходімо, вони чекають.

– Знаю, що чекають. Вони чекають на мене. Так завжди говорив батько.



Корнелій ІРОД

Травень

Третій місяць весни, коли природа постає в усій своїй красі, а навколишній світ святкує свою молодість буйним цвітінням, розкішною трав і багатоголоссям пташиного царства, і яким весна й закінчується, донедавна українці називали не травнем, а маєм. Всі класики української літератури (і до, і після 1917 року) – Тарас Шевченко, Панас Мирний, Леся Українка, Іван Франко, Михайло Коцюбинський, Максим Рильський, Володимир Сосюра, Андрій Малишко, Павло Тичина і інші – вживали виключно назву *май*, хоч сьогодні декому з нас може здатися, що назва *май* для української мови не характерна. Насправді воно не так, якщо подумати, що ще давні русичі так називали останній місяць весни. До речі, пам'ятки XII-го століття фіксують форму *май* лише у цьому значенні. Правда й те, що декотрі учені вважали навіть, що назва *май* суто українська. Я. Головацький, наприклад, стверджував, що назва останнього місяця весни походить «від маю, котрим луки покривавшись зеленіють, мают». Але сьогодні вже ніхто не підтримує цю теорію.

Існувала також думка, що назва *май* пішла від римського царя Тарквінія (кінець I-го ст. до християнської ери), котрий віддавав данину шани старійшинам, тобто майора́м, а латинське *maior* означає старший, вищий; у Стародавньому Римі цей третій місяць весни дійсно присвячувався мудрості довгожителів. Але й таке пояснення здалось незадовільним.

Імовірніше за все, назва *май* походить від латинського *maius*, а *maius*, у свою чергу, від богині весни Майї – дочки Фавна, котрий був, як відомо, покровителем гір, лісів, пасовиськ та лук і заразом захисником стад.

Попри все це, назва *май* міцно закріпилася в українській мові. Сучасне поняття *майвок* також надходить з давнини. Колись обряди, які організувались серед природи, так і називалися – *майвки*.

А оскільки на Україні відбулася «націоналізація» місяців, то найбу- ніший весняний період –



тобто май – назвали травнем. І в інших слов'янських народів існують близькі за походженням назви. Так, приміром, у болгар та чехів це – *травен*, у сербохорватів – *травень*, зате словацьке *травен* означає *червень*, а вже сло-

венська назва *мали травен* стосується *квітня* і лише *великі травен* – власне *травня*.

У деяких регіонах України, поруч з назвами травень і май, були й місцеві назви третього місяця весни – *пісенник*, *місяць-громовик* і інші; в давнину вважалося, наприклад, що лікарські рослини треба збирати в травні (як правило, 10 числа за старим стилем), бо люди вірили, що лише тоді вони мають чудодійні лікувальні властивості.

На травень припадає й досить велике число обрядових дійств, пов'язаних з поетичним віншуванням природи, серед яких свято Русалії (назва теж латинська з періоду Стародавнього Риму, де *rosalia* називалося свято троянд; у давніх слов'ян – обряд пов'язаний з поминанням померлих). Серед багатьох дійств, що дійшли до недавнього



часу, згадаємо ті, які входили до так званого русального, або мавського, тижня. Ось одна із русальних співанок:

*На городі церковка стояла.
– З ким ти, Марійко, шлюб брала ?
– З тобою, Васильку, з тобою,
Як із ясною зорьою.
– По чім же ти, Марійко, пізнала,
Що ти мене зорьою назвала ?
– По мові, Васильку, по мові,
Оksamитна шапочка на голові,
А чорнії осьмушечки –
Пристав мені та до душечки.*

З русальним і мавським тижнем пов'язані й численні повір'я.

На початок травня (за старим стилем) припадає день святого Юрія, або Георгія. Ще з давніх давен і понині його вважають оберігачем свійських тварин. Тому до цього свята селяни не вигонили коней на нічні пасовиська, а дехто й корів на толоки.

Само собою, що багатівкове спостереження, щорічний досвід допоміг людям скласти народний травневий прогностик, а також втілити свою мудрість у нечисленне багатство приказок та прислів'їв. Ось кілька прикладів із невичерпної української скарбниці:

Січень зародить, лютий пригріє, марець напоїть, квітень забринькує, а травень розпукає.

Якщо початок травня холодний, то наприкінці місяця буде тепло, і навпаки.

Зозуля закувала – мороз одігнала.

Багато хрущів – на сухе літо.

Прилетіли ластівки – поспішай закінчувати сівбу.

Юрій з хати всіх на поле вижене.

Як на Юрія стала буря, то буде мокре літо.

Як піде дощ на Юрія, то буде хліб і в дурня.

На Юрія дощ – на худобу легкий рік.

На Юрія мороз – уродиться овес.

Часті тумани в травні – на мокре літо.

Веселка віщує зміну погоди: вечірня обіцяє гожду, а ранкова – дощову.

Закує зозуля до Юрія – на поганий рік.

Мурахи, павуки чи бджоли виявляють велику активність – погода буде доброю.

Взявся за плуг – назад не оглядайся.

Якщо на Юрія ворона в житті сховається, то буде врожайне літо, а коли воно горобцю по коліна – на лихе.

І в дурня стане сіна до Юрія, а в розумного – до Миколи.

Коли на Юру дощ і грім, то буде радість людям всім.

Буває май – під куцем рай, а буває май – коневі сіна дай, а сам на піч утікай.

Май – вінець весни.

У маю і баба в раю, як не затанцює, то хоч молодість згадає.

Соловейко мала пташка, а май знає.

Сухий і теплий май – скупий буде врожай.

Два добрих дощі на май, то і без агронома рай.

Якщо травень холодний, то не будеш голодний – рік буде хлібородний.

Якщо в травні часті зірниці – буде добрий врожай.

Якщо вишня пишно цвіте, то й жито добре цвістиме.

Квіти пахнуть здалека – на вітер.

Якщо вівці веселі і б'ються – на дощ із грозою.

Дуб у травні в листя одівається, а скотина на трави наїдається.

Багато було пролісків – гарно вродить картопля.

Травнева роса коням краща од вівса.

За мокрим травнем іде жаркий червень.

Травень ліс прибирає – літо в гості накликає.

У травні літає багато павутиння – на спекотне літо.



Марія ЧУБІКА

Ластівки

Забуяла весна-красна, засміялася зеленими травами, біло-рожевим квітом, яким убрала всі дерева і розвеселила все навкруг.

У садах, немов у раю. Пташки радіють весні і весело щебечуть та перелітають з гілки на гілку, немов хочуть порухувати їхні прекрасні квіточки.

Іванко живе у бабусі в селі. Йому ще не виповнилось трьох років і його не прийняли в дитсадок, але він з цікавістю розглядає всю довколишність і завжди ставить бабусі безліч запитань.

У неї колись було багато всякої худоби, а тепер тільки кури та собака. Двері старого хліва навстіж відкриті і хлопець з цікавістю зазирнув туди, тому що побачив двох пташат, які то залітали у хлів, то вилітали.

– Бабусю, ходи-но сюди, прошу, – гукнув онук.

– Іду, дитинко, йду, – мовила старенька бабуса, наближаючись до нього.

– Будь ласка, скажи, які це пташки і що вони роблять у пустому хліві? – запитав Іванко.

– Любий мій внучку, бачу і радію, який ти допитливий хлопчик. Я тобі поясню: ці дві пташки – це ластівки, які недавно повернулися із теплих країв і будують собі гніздечко, бо в них будуть малята. І запам'ятай, дитино, що пташине гніздо біля хати – то на щастя.

– А де малята? – не вгавав малий.

– Їх ще немає, але вони, як добрі батьки, будують для себе і малих хатку. Вони добрі господарі. Батьки по черзі летять і приносять у дзьобах стебла соломи, сіна, глину і воду і з майстерністю будують хатку-гніздечко для майбутніх малят, бо ластівка накладе яєчка, з яких вилупляться кілька голих малят. Ти,

Іванку, запам'ятай, що ластівки є символом весни, вісниками добра й багатства. Вони зивають гнізда у добрих людей та дітей. А ще їх не можна вбивати. В моєму дитинстві існував такий вислів: хто ластівку вб'є, тому мама вмре. Ластівки добрі й працюючі пташки. Трудяться весь день для своїх малят, щоб прогодувати їх. Люди кажуть про них: ластівка день починає, тобто встає рано, вдосвіта. Клопотів у них багато, бо повинні летіти по їжу, щоб прогодувати малят, а коли ті вже підростуть, то вчать їх літати.

– Як вчать літати, якщо вони не мають рук, щоб їх підтримувати, так як робила зі мною ти?

– перепитав хлопець.

– Я поясню, слухай уважно: один із батьків пускає малого з висоти, а інший готовий його спіймати, щоб, боронь Боже, маля не впало і не розбилося, адже вони люблячі батьки. Так повторюють, аж поки маля не навчиться.

Опісля вчать їх шукати

поживу, а пізніше тренують перелітати великі відстані, звідси аж до теплих країв.

Шкода, що багато з них гинуть під час такої довгої дороги, а які переживуть її – то майже завжди повертаються на старе знайоме місце, так як зробили й ці ластівки.

– Значить, вони дуже розумні, – сказав Іванко, задивившись на ластівок, які невпинно літали, щоб закінчити будувати своє житло.

Ще довго мій онук стояв і дивився на їхню кропітку працю.

Сонечко, мов золота тарілка, прямувало до обрію, і ми рушили до кімнати, в якій було прохолодно, затишно і пахло яблуневим цвітом, бо гілки заглядали у відкрите вікно, немов моргали до нас.





Вікторія ІВЧЕНКО

Місяць-травень

Місяць-травень зеленавий
Стелить квіти килимами...
Соловейками щебече,
Тополині хилить плечі...

У вербові довгі коси
Заплітає чисті роси...
Різнотрав'ям очі тішить,
Ластівок малих колише

На легких високих крилах,
Ходить скрізь в одежах білих...
Тугу дощиком змиває,
Радість в серце поселяє...

Він такий, цей місяць-травень, –
Слід ховає свій у травах!

Віктор БОЙКО

Травень-художник

Любить травень малювати
Трави, квіти, сонце, хату.
Не запитує, чи можна.
Все малює – він художник.

Намалює озеро,
Комарів під лозами,
Хвіст красивий півню,
А шпаку – шпаківню.

І кульбаби у траві
Найсправжнісінькі, живі.

Синім річку намалює –
Травень синю фарбу любить.
І червону, й жовту, й чорну,
Бурякову, помідорну.

Шепотять під вітром клени:
– Не забув ти про зелену?

Лідія КИР'ЯНЕНКО

Червень в літо поверта

Відбував квітучий травень,
Червень в літо поверта.
Пташеняток у гніздечку
Ще лякає висота.

Але скоро вже крилята
Підростуть в них – і тоді
Закружляють у повітрі,
Як листочки по воді.

На грядках, немов рубіни,
Виграють суниць ряди.
Соком повняться під сонцем,
Наливаючись, плоди.

Максим РИЛЬСЬКИЙ

Травнева пісня

В травні трави молоді,
Ніби хвилі по воді,
Розливаються широко,
Аж радіє наше око.

В травні – праця на полях,
На городах, у садках;
Праця з піснею дзвінкою,
Як сестра живе з сестрою.

Травень кожен трудівник
Зустрічать піснями звук,
Як же нам, трудящих діти,
Не співати, не радіти!



Ірина МОЙСЕЙ

Хмарки

У високому синьому небі жили собі білі пухкі хмарки. І зовсім не нудним було їх життя, як могло б здатися, спостерігаючи за ними із землі. Хмарки цілий день гралися: плавали по небу строем, а командував їх парадом Вітерець. Та найбільше хмарки любили одну гру: вони набирали різних форм і вгадували, котра на що схожа. Деколи до цієї гри приєднувалися і люди, головно діти. Вони вдивлялися в небо, а потім, показуючи ручкою на ту чи іншу хмарку, вигукували: «Подивіться, це баранчик!», «Коник!», «Пташка!» «Ведмедик!»... і весело сміялися. Хмаркам це дуже подобалось, і навіть допомагало, бо траплялось, що вони й самі не могли відгадати, на що схожі.

Та одного дня з-за обрїю виповзла Чорна хмара, ну не те, щоб зовсім чорна, просто така темно-сіра, така не схожа на інших, що білі хмарки спочатку завмерли, а потім почали насторожено перешіптуватися: «Яка вона негарна...», «Яка незграбна...».

Людам, мабуть, теж не сподобалася Чорна хмара, бо вони заметушилися, заспішили по домівках.

«Я знаю, на що вона схожа, – жартівливо обізвалася одна з білих хмарок, яка ніяк не могла вгамуватися після улюбленої забави. – Вона схожа на гидку жабу». Білі хмарки весело засміялись, а Чорна сердито загуркотіла. «Ні, ні, – підхопила інша, – вона схожа на трухляву порхавку». Чорна хмара загуркотіла ще сердитіше, але білі вже підхопили гру і, весело сміючись, почали вигадувати для неї найбридкіші порівняння.

Чорна хмара сердилась все більше, гуркотіла все голосніше, навіть блискавкою пробувала відігнати надокучливих цокотух, та все дарма. Врешті вона не витримала і заплакала. Спочатку рідкими великими краплями-сльїзми, але насмішки не стихли, і вона розревілася густим рясним дощем.

Білі хмарки, побачивши, що довели Чорну до ридання, почали втихомирюватись, навіть пожаліли, що були такими бездушними, а декотрі уже пробували заспокоїти її. Але ніякі добрі слова уже не змогли спинити її, і Чорна хмара плакала, доки вся не стекла дощем на землю.

Коли Чорної хмари не стало, Сонечко знову засіяло. Але білі хмарки уже не веселилися. Їм було дуже сумно, гратися зовсім не хотілося. «Які ж ми жорстокі!...» – каялися, зітхаючи, вони: «І чому ми до неї причепилися?..», «Не треба було її ображати!...», «Це ми, бездушні, винуваті, що вона пропала!..», «Ось і Вітерець десь пропав, навіть він не хоче гратися з такими безсердечними хмарками, як ми...».

Сонечко побачило, що хмарки по-справжньому шкодують, що були такими жорстокими, і вирішило їм допомогти. «Бачу,

що ви щиро розкаюєтеся, тому я виправлю те, що ви накоїли», – розрадило воно сумних подруг, а потім спрямувало свої промінці до землі і почало її вигрівати, сушити. Із землі почала здійматися ледь помітна біла пара, яка збиралася в небі спочатку у невеличкий білий пухнастий клубок, а потім, розростаючись, стала Білою хмаркою. «Ось, – усміхнулось Сонечко, – це і є та сама хмарка, яку ви ображали, правда, вона тепер не Чорна, а Біла».

Подруги кинулися до неї з вибаченнями: «Ми все зрозуміли!», «Ми більше так не будемо!», «Пробач!». «А давай гратися з нами! – запропонувала одна з них. – Тепер ти схожа на... на...» – і запнулася, шукаючи відповідного слова.

«Мамо, мамо, подивися», – почули вони дитячий голос і глянули вниз. Маленький хлопчик показував на Білу хмарку: «Мамо, дивись, там зайчик».

Хмарки дружно засміялися, і продовжили: «А ти схожа на коника», «А ти – на рибку», «А ти...»





І. ЖИЛЕНКО



І дівчатко, і хлоп'я
мають право на ім'я.
Ти – Надійка, я – Василь.
А оцей малюк – Максим.
Мають Дмитрик і Оленка
ще й по батькові ім'я.
«Я – Дмитро Іллч Орленко!» –
каже впевнено хлоп'я.
І дівчатко і хлопчина,
і великі, і малі
мають власну Батьківщину,
найріднішу на землі.
Мають право називати
Україну словом МАТИ,
бо вона дітей завжди
оборонить від біди.



Тут жайвір в полі

служить охоронцем.
Природа рідна смуток розбива.
Тут, у Кавраї, під привітним сонцем
Лелека у дворі гніздо звива.
А вересень покличе у дорогу,
Знання, як скарб, до серця притулю
І на лінійці урочисто в школі
Право навчатись з дітьми розділю.
А брати участь в конкурсах, змаганнях –
Це все мені наснаги додає.
І я скажу відверто, без вагання:
Щаслива тим, що таке право є.
Тому я щиро всім в житті бажаю
Зростати гідно справжніми людьми
Бо всі ми, українці, маєм право
На цій землі і жити, і рости.

В. ЧИЖЕВА



Я родом звідти, де співають села,
Де танцями розгойдані мости.
Я скажу гордо, що я маю право
На цій землі і жити, і рости.

З принципів Декларації прав дитини

1. Ми – діти світу. Хто б не були наші батьки, де б не жили і в що б ми не вірили, поведіться з нами як з рівними. Ми гідні того, щоб отримати все найкраще з того, що може дати світ.

2. Захищайте нас, щоб ми мали змогу рости гідно і вільно.

3. Нехай у нас буде ім'я і земля, яку ми можемо називати своєю.

4. Ми не повинні мерзнути, і в нас має бути дах над головою. Забезпечте нас їншею та місцем для ігор. Якщо захворіємо, то нам необхідний догляд.

5. Якщо у нас є проблеми у фізичному чи

розумовому розвитку, ви ще більше турбуйтеся про нас і враховуйте наші потреби.

6. Дайте нам змогу жити в сім'ї. Якщо сім'я не може піклуватися про нас, то візьміть нас до себе.

7. Добре навчайте нас, щоб ми могли бути щасливими. І плідно прожили життя. Але дайте нам змогу гратися, щоб ми самі навчалися.

8. Хай у важку годину ми будемо першими, кому ви допоможете. Майбутнє світу залежить від нас.

9. Захистіть нас від жорстокості й від тих, хто з нами погано поводитьься.

10. Ростіть нас в умовах терпимості, свободи і любові. Коли виростемо, ми також гарантуватимемо мир і розуміння між народами.



Андрій БОНДАРЧУК

МЕДИЧНА СЕСТРА

У Люди немає сестрички. Тільки братик. Трішки старший за неї. Тому й грається Люда з хлопцями. Бо і в сусідів кругом хлопці.

Возять хлопці самоскиди. І Люда возить. Гудуть хлопці, як баштовий кран. І Люда гуде. Бігають і татакають, як чапаєвський кулемет. І Люда татакає. І падає, коли Павлик-ватажок скомандує:

– Лягай, ти вбита.

Навіть у лісі на колючі соснові шишки падає. Хлопцям нічого, вони в довгих штанях. А Люда в коротенькому платтячку. Але падає і лежить, хоч шишки й колються. Бо вона солдат.

Через плече в Люди санітарна сумка. Справжнісінька. З червоним хрестом. А в сумці є зеленка, вата і бинти. Хто з хлопців подряпається чи поколеться, Люда одразу замаже. А як кров іде, то й забинтує.

Найчастіше це в тих, хто спостерігачі. Вони на дерева лазять. Або у тих, що падають, наче вбиті.

А це якось упав Павлик і зойкнув. Коліно розбив. А Люді до нього підповзти ніяк, бо ворожий кулемет – Миколка Чугуй – татакає.

– Я не граю! – кричить Люда. – Павлик коліно розбив...

А Миколка не слухає, татакає. Коли раптом перестав – і давай з Павликом між кущами за чимось ганятись. Поки Люда до них прибігла, вони вже впіймали. Білченятко. З поламаною лапкою. Воно з сосни впало.

Помазала йому Люда лапку зеленкою, вирівняла й забинтувала. А мама-білка стрибала над нею по сосні і плакала. Просила, щоб відпустили маленького.

Люда поклала білченятко під сосною, а стара білка скочила вниз, схопила його

зубами за шкірку і шугнула вгору по сосні.

Тут уже всі позбігалися. Дивляться вгору – а білченятко стрибає і вниз дивиться. Лапка пере-в'язана. А Люда стоїть і всміхається – це ж вона його полікувала. По-справдіш-ньому.





Цікаво знати!

Що таке жаба-бик?

Ця дивовижна жаба по праву називається велетнем, оскільки має тулуб завдовжки від 17 до 19 см, а задні ноги в 24 см. Живе цей гігант в Південній Америці зазвичай біля річок, в чагарникових хащах.

Голос у неї такий гучний, що її квакання чутне на відстані декількох сотень метрів. Жаба-бик дуже ненажерлива і в незліченній кількості поїдає равликів, дрібних рибок, невеликих пташок. Пробираючись на ферми, вона ловить і курчат, а качат, що наблизилися до берега, тягне у воду і там поїдає. Не дивлячись на свою невелику вагу (300 г), ця жаба-велетень може з'їсти навіть змію.



з'єднання п'яти різноколірних кілець. А ще раніше, у 1894 році, була затверджена Олімпійська хартія – статут ігор, згідно якому в них можуть брати участь спортсмени всього світу незалежно від кольору шкіри, стану або соціального положення. Блакитне кільце емблеми символізує Європу, чорне – Африку, жовте – Азію, червоне – Америку і зелене – Австралію з Океанією. Над п'ятьма материками засіяло одне сонце – сонце дружби і миру. Знов, як і в Стародавній Греції, сонячний промінь запалює вогонь, який горить протягом всіх Олімпійських ігор.

Навіщо тваринам потрібний ніс?

Перш за все, щоб відчувати запах. Світ запахів має для тварин особливе значення. Вітри і течії приносять їм хороші або погані новини, а камені і чагарники, змащені ароматичними речовинами інших звірів, повідомляють: «Ласкаво просимо!» або «Межі не порушувати!». У більшості живих істот ніс дійсно є перш за все органом нюху.

Але носи всім тваринам допомагають і у пошуках їжі. Біологи з Каліфорнійського університету досліджували силу нюху у різних видів морських птахів, що мають над дзьобом зовнішній трубчастий ніс. Коли за допомогою довгої жердини спускали на воду тампон, просочений соком дрібно нарізаної риби, то птахи відчували запах їжі більш ніж за три кілометри! Але морські птахи – не єдині представники пернатих, таких, що володіють такими першокласними носами. Так, наприклад, нюх прекрасно допомагає шпакам розрізняти види рослин. Навіщо їм це потрібно? Річ у тому, що вони влітають у свої гнізда стебла деревію, дикої моркви і інших рослин, які є отрутою шкідливим бактеріям і кохам.

Що символізують олімпійські кільця?

П'ять кілець, що прикрашають олімпійський прапор, служать символом п'яти жилих континентів земної кулі. А це означає, що в іграх можуть брати участь спортсмени всіх країн.



У 1913 році міжнародний комітет утвердив емблему Олімпійських ігор у вигляді



Михайло Гафія ТРАЙСТА

Тригоди лісових друзів

7. Велика таємниця

Повернувшись до своїх покоїв після розмови з вельможею Бурмилом Заспанним,

Лис Микита Хитрий ніяк не міг заснути. Думки роїли в його голові, не давали спокою, мучили...

«Коли Бурмило Заспаний хоче таких молокососів, як Тимофійко та Вітько? нагородити за таку дрібничку, яку шепнули йому на вухо, то Оленя Семена Рогатого, після того, як пояснить всім? хто така ота триклята Африка, назве своїм царським радником, а мені дасть якусь там дрібненьку посадочку, ой горе моїй голівонці!» – думав? перевертаючись з одного боку на інший, Лис Микита Хитрий.

А чом ти, муже, заснути не можеш і свою голівоньку мучиш? – запитала Лисиця Параска Хитра свого мужа. – Тобі ж треба відпочити, щоб міг царством керувати, бо ади, старий Бурмило тільки іменем володар лісу, а всіми ділами мусиш займатися ти.

– Та воно так є, але яка мені хосна з того, коли на мою посаду Бурмило хоче поставити Оленя Семена Рогатого...

– Ой горенько, ой лишенько, він пустить нас з торбами у світ, а наші донечки, Галька й Талька, будуть жебрати у добрих звірів окраєць хліба, – перелякано сплеснула лапками Лисиця.

– Та цить бо, Парасю, цить! Мабуть, то мені тільки здалось, – пробував заспокоїти її Микита.

– Ой, не здалось тобі, Микито, не здалось, бо, ади, я вчора була у старої Яремихи Борсучихи, а там була і Одарка Вовчиха, та так із слова на слово питає мене, що є нового в царстві, чи готуємось до війни, чи ні, бо вона чула від Оленихи Семенихи, що вельможа Бурмило хоче разом з її Семеном йти на переговори зі страшною Африкою.

– А ось чому річ! А я й думаю, чому то Бурмило вже й не так слухається моїх порад, навіть і заперечує, і мовчати заставляє, а то Семен втрутив свої крилаті роги в мої справи. Ой не забуду я йому цього, бігме не забуду!

– А я позавчора стрічаю його на Березовій вулиці і вкляняюсь йому, а він ледь бовкнув у відповідь і так гордо глянув на мене, що аж...

– Так, так, він уже й бачиться царським радником, тому так гордо і поводитьсь, але я не допущу цього!

– Не дай Бог щоб дійшло до цього!

– Треба борзо щось робити, але що? – склала мов до молитви Лисиця лапки.

– Якщо Семен Рогатий стане завтра перед громадою, то я можу попрощатись зі своїм радництвом.

– А якщо б ми... – задумалась Лисиця.

– Що, Парасю, що?.. Ти завжди знаходиш вихід з будь якої ситуації, – похвалив її Лис.

– Воно правда, але тепер така ситуація, така ситуація...

– Так, так, але ти щось мала на думці.

– Та я думаю, як би ми віднайшли ту Африку і підкупили її, щоб напала на ліс. Тоді Семен Рогатий пропав би разом зі своєю гордістю...

– Але це ж зрада! – перелякано крикнув Микита.

– Зрада не зрада, але подумай: Африка нападає на громаду, всі звірі втікають куди хто може, сам Бурмило дає ногам волю, тільки ти стоїш серед поляни і зустрічаєш страшну Африку.

– Та після такої події не тільки Семен Рогатий, а сам Бурмило...

– Так, так, – перебила його Параска. – Ти б став лісовим царем – Всесвітлий і

Великоможний Цар Лис Микита Хитрий.

– А ти б стала царицею – Великоможна Параска Хитра.

– А наші донечки стали б царівними, – оближала губи від задоволення Параска.

– Але як знайти ту Африку?.. Звідки її взяти?..

– Але вона існує!

– Існує, існує, молокосос Тимофійко, племінник Семена Рогатого сам казав, що вона існує.

– А може насправді Сойка Гафійка бачила її? – задумливо запитала Параска.

– Ану, молю тебе, біжи мерщій до неї, хто зна?.. – попросив Микита Параску.

(Далі буде)



Загадки

*П'ятим в році він приходить,
Із лепехою заходить.
У весни – останній він,
Далі – літа чути дзвін!*
(Траєць)



*У склянці є,
В ковбані є
І в Тихім океані є.
Є в будь-якій оселі,
Нема лише в пустелі.*
(Вода)

*Поле вбралося в обнову:
Сукню одягло бузкову.
І над нею залюбки
Цілий день гудуть бджілки.
Пречудово в літню днину
Зацвітає ...*
(випитнож)



*Маю я п'ять пелюсток
І напівкруглий зелений листок.
А середина у мене жовтенька,
Личко не кругле, а трохи довгеньке,
Квітка я ніжна, низенька, дрібна.
А як запахну – приходить весна.*
(вжлвіФ)



Сторінка народознавства

Свято Юрія

На початку місяця травня (6 травня) відзначають день святого Юрія. Це одне з найпоетичніших весняних свят. Юрій, на думку наших предків, був оберігачем свійських тварин. Тому селяни до цього свята не вигонили на нічні пасовиська коней, а дехто й корів на толоки. На Юрія, як правило, підрізали гриви й хвости лошатам, а ввечері, зібравшись у ватаги, виводили тварин на нічний попас. Всю ніч батьки й діти сиділи біля ватри, розповідаючи забавні історії. Це був один із найцікавіших обрядів у підлітків, З Юрієм пов'язане ще одне дійство, в народі воно називалося «збирання роси». Як відомо, роса в повсякденному побуті використовувалася досить широко. Батьки навмисне змушували дітей ходити по ній босоніж, щоб «не нападали парші» і «не боліли ноги», Дівчата ж змивали нею обличчя, аби воно було «красним та рум'яним». Господарі ретельно стежили за тим, чи качаються в росі коні. Якщо тварина, котру вигонили зі стайні, не робила цього – ознака старіння або хвороби, тому казали: «Коли кінь у росу – ти його в шлею, а коли без роси – ветеринара проси». Це стосувалося й корів: «Хочеш масла – треба, щоб корова з росною паслась», а отже намагалися вигонити череду якомога раніше – «доки на травах густі роси».

Давній обряд «збирання роси» також тісно пов'язаний з народною практикою. Деінде в глибинних поліських селах він дожив до середини 70-их років. Цей обряд нам пощастило записати на Ровенщині.

Кілька родин, городи яких сусідили, завчасно домовлялися про збирання роси на Юрія. Зодягшись по-святковому і прихопивши із собою їство, а також збережені недоїдки, до сходу сонця сходилися в одній із осель. Як тільки прокидався досвіт, господиня казала:

– Пора вже йти, сонце дає відтінки!

У поле йшли лише попарно – чоловік і жінка, хлопчик і дівчинка. Дорогою намагалися не розмовляти. Коли ж траплялися зустрічні, то віталися з ними лише поклоном голови. На межі городів розстеляли білі скатертини, клали на них сніданок, а господар, прилаштувавши на рушники-

ві хліб-сіль, запрошував присутніх тричі обійти ниву. Після цього батьки долонями збирали росу з озимини в спеціальні пляшечки, якою потім змащували рани, бо «вельми помічна», і скроплювали нею дітей, бажаючи міцного здоров'я та щастя. Після цього всі роззувалися, ходили босоніж, оббризували одне одного і вмивалися, приказуючи; «З роси вам!» Очевидно, звідси й народилося побажання ювілярам: «З роси та з води!», Як тільки сходило сонце, гуртом сідали снідати. Залишки від їжі додому не брали, а закопували в землю. Згодом діти, як підсихала роса, качалися врунами, приказуючи: «Хай густим і повнозерним вродить жито та пшениця!»

Цей обряд практикувався ще кілька років

тому. Переважно в травні відзначають і «переплавну середу». В цей день, а він припадає на четвертий тиждень після Великодня, вже можна було купатися в річках та ставках. Батьки відтак знімали всі заборони, і діти з нетерпінням чекали, коли настане «переплавна середа». У деяких селах у цей день селяни переганяли через річку своїх корів. Як бачимо, нашим пра-

щурам не доводилося нудьгувати. Досвід попередніх поколінь нагромадив чимало форм урочистого дозвілля, які тісно перепліталися з живою природою, її біологічним станом. До таких варто віднести найпоетичніше молодіжне обрядодійство – веснянки та гаївки, котрі нерідко припадали на травень. Сформовані в глибині віків і освячені добрим Ярилом – богом весни, вони частково дійшли і до нашого сучасника.

В Україні не було жодного села, де б не відзначали це напрочуд поетичне свято краси й молодості. Своєю багатотою сюжетністю, неповторністю танків і хороводів, пісенних мелодій, пошанівком хліборобській тематиці українські веснянки посіли особливе місце серед календарної обрядовості не тільки в слов'янських, але й у інших народів, І якщо грозивий липень утверджується святом Купала, січневі морози – колядками, щедрівками чи забавною Меланкою, то травень – останній місяць весни – возвеличується хороводами давніх і вічно молодих веснянок та гаївок.





І граємося, і вчимося!

Котики йдуть у гості

(Виховання спостережливості, завбачливості й відваги)

1. Прочитайте (прослухайте) казочку про трьох котиків:

«Дуже давно, коли ще звірі говорили, у хатинці з одного боку вулиці жили три котики: найстарший котик Няв, середуций Мурр і найменший Шиш.

У хаті на другому боці вулиці жила старенька бабуся, яка дуже любила котиків, і одного разу покликкала їх до себе на обід.



Вийшли котики із своєї хатинки, погрілися на сонці, подождали, доки вулицею пробігли сюди й туди автомобілі. Найстрашій котик Няв став на ноги та й каже:

– Піду я перший і подивлюся, чи вже можна переходити вулицю.

Перейшов вулицю й бачить – перед бабусиними воротами стоїть великий і страшний собака! «Н-я-яв!» – крикнув він і бігом повернувся.

До бабусиних воріт обережно підійшов середуций котик Мурр подивитися, чи правду говорить його брат Няв. Теж дуже перестрашився і, не дихаючи сі страху, повернувся бігом та й каже:

– Му-р-р-р! Справді, там дуже великий і страшний собака!.

– Я найменший від вас двох і найбільше боюся, бо ще ніколи такого собаки не бачив, – сказав котик Шиш, але набрався відваги і пішов.

Перед бабусиними воротами Шиш став, як мертвий, не міг і з місця рушити.

А сонце так приємно гріє, а бабуся чекає та думає собі: «Де ж то мої любі котики?»

Прочунався трохи найменший котик Шиш, ще раз уважно подивився на ворота і як закричить до своїх братиків:

– Та ж то собака намальований!

Тоді середуций котик Мурр вискочив на вулицю і сказав:

– Це намальований собака і зовсім не страшний!

А найстарший котик Няв уже зовсім спокійно додав:

– Та це ж зовсім маленький песик!



Котики увійшли на бабусине подвір'я і побачили маленького песика, що біг до них і махав хвостиком... За ним ступила бабуся і запросила котиків до її хати, бо обід уже був готовий.

За Ксенією Турко

2. Перекажіть казочку про пригоду трьох котиків.

3. Бабуся запрошувала котиків до себе і гостювала їх. А чи котики приходили до неї на гостину з пустими руками? Розгляньте останній малюнок і дайте відповідь на це запитання.

4. Чому на вашу думку тільки найменшому котику Шиш вдалося перебороти страх, набратися відваги і захопити найстаршого і середушого котика увійти у бабусине подвір'я?

5. Як треба поводитися нам, коли зненацька попадаємо у неприємну пригоду: бездумно застрахуватися чи уважно спостерігати – дійсна вона чи нам тільки так здається?

6. Зорганізуйте гру-інсценізацію казочки: розподіліть ролі, виготуйте маски і позабавляйтесь досхочу, навчаючись бути спостережливими, завбачливими і відважними у ваших вчинках.

Підготував І. Ребошанка



Болгарська народна казка

Їжак і сонце

Колись – а це було таки дуже давно – надумало сонце одружитися.

Воно хотіло привести господиню, щоб вела у хаті лад і ростила дітей. Запросило сонце на своє весілля всіх птахів і звірів. Вони були дуже раді, що сонце, як і всі, матиме сім'ю. Тільки їжак кудись подівся, і сонце пішло шукати його по лісах і долинах, заглядало в найгустіші чагарі, зазірало в усі нірки й дупла. І коли вже зовсім утратило надію – бо їжак мов крізь землю провалився, – воно таки угледіло його! Їжак закублився в одній нірці й сердито мружився на сонце. А воно підійшло до їжака, низько йому вклонилось і запросило на весілля. Той тільки закрутився сердито й відвернувся. А щасливе сонце швиденько викотилося з їжакової нірки й попливло до свого палацу. За кілька днів воно ще раз прийшло, але їжак знову десь щез, і сонце, через сусідів переказало їжакові, щоб у неділю неодмінно був на весіллі.

Крутився-вертівся їжак, та куди дінешся – мусив іти в палац до сонця. Там уже зібралися всі птахи й звірі. Стояв веселий гвалт: хто співав, хто грав, а хто голосно сміявся – весілля! Були тут накріті довжелезні столи із смачними наїдками й напоями – гості їли, аж за вухами лящало.

Тільки їжак сидів за столом набурмосений і мовчки лизав якийсь камінчик. Коли це сонце вкотилося в кімнату, де сиділи гості, і стало так гаряче, що всі мало не попеклися.

Глянуло сонце на сердитого їжака, що лизав камінчик, і сказало:

– Чи ж тобі, друже, не до смаку моє частування, що ти лижеш камінчик? Скажи, і тобі принесуть, чого тільки забажаєш!

– Нічого я не хочу! Все в тебе дуже смачне й гарне, але надумав я, сонечку, ще відсьогодні

готуватися на майбутні дні. Я собі так думаю: тепер ти одне, і то палиш усю землю. Від тебе згоряють часом і трави, й посіви, тріскається земля; від спеки й спраги пропадає багато звірів і птиці. А потім, коли в тебе знайдуться діти і вони теж грітимуть, як ти, що станеться зі світом?! Усе згорить, лишиться саме каміння. То я і вчуса їсти камінь – пригодиться, коли у твоєму палаці буде багато маленьких сонечнят.

Сонце тяжко задумалося, а тоді вийшло й зачинилося в кімнаті. Довго сиділо там саме, а гості чекали й дивувалися, що воно за знак, що жених так довго не вертається! Тоді послали мишеня, щоб зазірнуло, що там таке робиться. Воно пробралось в кімнату, куди зайшло сонце, і побачило: сидить сонце зажурене, з похиленою головою. Злякалося мишеня, тихенько вернулося до гостей і розповіло, що жених сидить журиться і нікого й нічого навколо себе не бачить, не чує.

Нарешті вийшло сонце до гостей. Воно якось наче зблякло, потьмяніло. Оглянуло принішклих звірів і птахів і попросило всіх розійтися, бо весілля більше не буде, сонце вирішило ніколи не одружуватися.

Всі розсердилися і побігли по їжака – хотіли його бити за те, що засмутив сонце. А їжак устиг тихенько сховатися в якусь нірку, і його не знайшли. Коли всі порозходилися, їжак виліз і низько вклонився сонцеві. І воно зробило так, що в їжака вирости на шкірі голки, які оберігають його від хижих звірів. Відтоді, як хто на їжака нападе, він скрутиться клубком, наставить голки, і всі лякаються. А сонце світить саме й зігріває цілий світ. Воно не сердиться на їжака, бо розуміє, який він добрий і мудрий.





Туман

Слова А. МУЗИЧУК

Музика Н. ШЕВЧЕНКО

Помірно



Я про-ки-нувсь ра-но-ра-но,



до рі-ки бі-жу мер - щій, під - бі - га - ю ближ - че, гля-нув -



над во-до-ю дим гус-тий.

Над во-до-ю дим гус-тий.

Я прокинувся рано-рано,
До ріки біжу мерщій,
Підбігаю ближче, глянув –
Над водою дим густий.

Приспів:*(дуже повільно)*

Над водою дим густий.

Це сніданок жабки варять,
Враз подумалось мені, –
А чи, може, впали хмари,
Що пливуть у вишині?

Приспів:

Що пливуть у вишині.

Нумо діда запитаю.
Посміхнувся дідусь Іван:

– Це від краю і до краю
Над водою спить туман.

Приспів:

Над водою спить туман.





Розмаляй сторінку





Зроби власними руками!

Поросята з пляшок

Виготовлення декоративних виробів з пластикових пляшок для саду не займе багато часу. Процес цей цікавий і захоплюючий.

Для того, щоб змайструвати ось такого поросятка, вам знадобляться наступні матеріали та інструменти: 1 пластикова п'ятилітрова або трилітрова ємність з кришкою, 4 дволітрові пластикові пляшки з кришками, дрiт – 20-30см., 2 гудзики чорного кольору, клей для пластику, фарба для пластику рожевого та чорного кольору, пензлик, ніж.



Послідовність виконання виробу з пластикових пляшок для саду «Порося»:

1. Всю пластикову тару вимити і висушити.
2. На великій пластиковій ємності намалювати місця розташування вух, ніг і хвостика майбутнього поросся.
3. Ножом прорізати отвори для вух, вирізати круглі отвори для ніг, проколоти дірочку для кріплення хвоста.
4. У дволітрових пляшок навскіс відрізати верхні частини з кришками. Це будуть ноги поросся. Вставити ноги в підготовлені отвори у великій ємності. Для того, щоб деталі не випадали, приклеїти їх клеєм для пластику.



5. З решти однієї дволітрової пляшки вирізати два трикутники, які будуть декоративному поросяті вухами. Намазати вуха клеєм і вставити в прорізі.

6. З дроту скрутити хвостик і закріпити його в підготовленому раніше отворі на дні великої ємності.

7. Приклеїти гудзики-очі в потрібних місцях. Залишити виріб до повного висихання клею.

8. Пофарбувати саморобку рожевою фарбою. Промальовувати поросяті копитця і п'ятачок чорною фарбою. Просушити виріб при кімнатній температурі. При бажанні можна намалювати рот, цятки на спинці, вії.



Джерело: poradimo.pp.ua

Пішаємося нашими дітьми!

Любі діти!

Ось і літо настало. Червень завітав. Луги вкрилися густою травицею, небо подаленіло, сонце довкруг. Ліс зазеленів, довкіл лункий пташиний спів.

А ще 1 червня – Міжнародний день захисту дітей. Шана вам, добрі діти, зичимо вам козацького здоров'я, наснаги і щасливих канікул. Хай вам весело відпочивається. Але й про книжку не забувайте. Щастя вам усім!



Мара Майданюк, 1,5 років,
м. Сірет



Паул Кідеша, 4 роки,
с. Негостина



Лаура Бузек, 6 років,
с. Негостина



Еліза, Деніса, Андра, Косміна, Каріна, Лаура,
Юстин з дитсадка с. Негостина